

V Bruseli 26. novembra 2018
(OR. en)

14551/18

DEVGEN 219
GENDER 44
SUSTDEV 15
SOC 725
ONU 100
ACP 120
RELEX 990
COHAFA 104
COHOM 150

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od: Generálny sekretariát Rady
Dátum: 26. novembra 2018
Komu: Delegácie

Č. predch. dok.: 14027/18

Predmet: Vykonávanie akčného plánu EÚ pre rodovú rovnosť II v roku 2017:
Posilňovanie rodovej rovnosti a postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ
– závery Rady (26. novembra 2018)

Delegáciám v prílohe zasielame návrh záverov Rady o vykonávaní akčného plánu EÚ pre rodovú rovnosť II v roku 2017: Posilňovanie rodovej rovnosti a postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ, v znení, ktoré prijala Rada na svojom 3 654. zasadnutí 26. novembra 2018.

Závery Rady o vykonávaní akčného plánu EÚ pre rodovú rovnosť II v roku 2017:

Posilňovanie rodovej rovnosti a postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ

1. V celosvetovom meradle sa dosiahol výrazný pokrok vo vzťahu k rodovej rovnosti, plnému požívaní všetkých ľudských práv zo strany žien a dievčat a posilneniu ich postavenia. Tieto úspechy však nie sú rovnomerné ani medzi rôznymi regiónmi, ani medzi krajinami. V mnohých častiach sveta sú dievčatá a ženy systematicky zanedbávané a diskriminované. Úroveň účasti žien na politickom živote zostáva v mnohých krajinách nízka. Dennodenne dochádza k trvalému a v niektorých prípadoch až bezprecedentnému porušovaniu ľudských práv žien a dievčat.
2. Ženy takmer vo všetkých krajinách stále nedosahujú rovnakú úroveň ako muži z hľadiska príjmov, kvality vzdelávania, odbornej prípravy a prístupu k zdravotnej starostlivosti alebo technológiám. Ženy často nemajú rovnaký prístup k výrobným zdrojom, napríklad k pôde, alebo nemajú nad nimi kontrolu. Ženy a dievčatá naďalej znášajú neúmerne bremeno neplatennej práce, ktorú vykonávajú ako poskytovateľky starostlivosti. Nedostatok vody, slabá sanitácia a hygiena ženám a dievčatám neúmerne sťažujú možnosť viesť bezpečný, produktívny a zdravý život. Rodovo motivované nerovnosti spôsobujú, že ženy a dievčatá sú neúmerne dotknuté chudobou, sú prekážkou toho, aby mohli v plnej miere požívať svoje ľudské práva, a zbavujú ich príležitostí na dosiahnutie životnej pohody.
3. Situáciu ešte zhoršujú konflikty, vplyv zmeny klímy, prírodné katastrofy a nútené vysídľovanie. Sexuálne a rodovo motivované násilie sa využíva na politické, ekonomické a vojenské ciele. Rada v tomto kontexte s radosťou víta udelenie Nobelovej ceny za mier v roku 2018 tým, ktorí sa usilujú o ukončenie používania sexuálneho násillia ako zbrane vo vojnových a ozbrojených konfliktoch. So ženami a dievčatami sa obchoduje, zotročujú sa a dokonca predávajú ako tovar. Naďalej pretrvávajú škodlivé praktiky ako mrzačenie ženských pohlavných orgánov a tiež detské, skoré a nútené sobáše, ktoré predstavujú vážne porušovanie ľudských práv.

4. Rada za týchto okolností a v súlade s *acquis* EÚ opätovne potvrdzuje záväzok EÚ a členských štátov presadzovať plné požívanie všetkých ľudských práv zo strany žien a dievčat, rodovú rovnosť a posilňovanie postavenia žien a dievčat ako prioritu vo všetkých oblastiach činnosti. Presadzovanie, ochrana a napĺňanie ľudských práv v prípade žien a dievčat, rodová rovnosť a posilňovanie postavenia žien a dievčat sú zastrešujúcimi prioritami a cieľmi EÚ. Akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť je dôležitým nástrojom, ktorý má prispieť k dosiahnutiu týchto cieľov. Stále zostáva niekoľko prekážok, ktoré treba prekonať. Nielenže je potrebné, aby sa pokrok urýchlil, ale to, čo sa k dnešnému dňu dosiahlo, je potrebné zachovať a chrániť pred akýmkoľvek zhoršením alebo zvrátením vývoja.
5. Rada pripomína záväzok EÚ a jej členských štátov do roku 2030 dosiahnuť 17 cieľov udržateľného rozvoja a opätovne potvrdzuje, že rodová rovnosť a plné požívanie všetkých ľudských práv zo strany žien a dievčat a posilnenie ich postavenia sú ústredným prvkom Agendy 2030, a to aj ako samostatný cieľ, aj ako prierezová priorita v súlade so zásadou „nevynechať nikoho“. Rada v tomto kontexte víta pokrok, ktorý sa dosiahol v roku 2017, predovšetkým pokiaľ ide o cieľ udržateľného rozvoja č. 5, ktorý sa týka rodovej rovnosti a posilnenia postavenia všetkých žien a dievčat, cieľ č. 1 týkajúci sa odstránenia chudoby, cieľ č. 8 v oblasti dôstojnej práce a hospodárskeho rastu, ako aj cieľ č. 16 v oblasti mieru, spravodlivosti a silných inštitúcií. Akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť je príspevkom k plneniu Európskeho konsenzu o rozvoji ako súčasť celkovej reakcie EÚ na Agendu 2030 vo všetkých oblastiach vonkajšej činnosti.
6. Rada pripomína svoje závery z 26. mája 2015 o rodovej otázke a rozvoji, ako aj závery z 26. októbra 2015 o akčnom pláne pre rodovú rovnosť na roky 2016 – 2020¹ (GAP II), a závery z 11. decembra 2017 o výročnej správe o vykonávaní akčného plánu EÚ pre rodovú rovnosť II za rok 2016, pričom zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť jeho strategické a efektívne vykonávanie, ako aj monitorovanie, hodnotenie, podávanie správ o ňom a nadväzujúce opatrenia vo všetkých vonkajších vzťahoch EÚ.

¹ 13201/15.

7. Rada víta pokrok, ktorý sa dosiahol pri plnení GAP II, ako sa uvádza v druhej výročnej správe o jeho vykonávaní², a uznáva dosiahnutý pokrok, pokiaľ ide o ciele týkajúce sa zmien inštitucionálnej kultúry, ako sú väčšia odhodlanosť pri politickom vedení, intenzívnejšie využívanie interných aj externých odborných poznatkov o rodových záležitostiach a rodových analýz, intenzívnejšie začleňovanie rodového hľadiska, hlavne do rozpočtového procesu, a to v rámci existujúcich aj nových iniciatív, a zvýšenie objemu účelovo viazaných finančných prostriedkov. Pokrok pri plnení cieľov týkajúcich sa zmien v inštitucionálnej kultúre by sa mal naďalej posilňovať a mali by sa o ňom podávať správy.
8. Rada s radosťou berie na vedomie regionálny rozmer podávania správ, ktorý uľahčí posudzovanie regionálneho pokroku dosiahnutého pri vykonávaní, identifikáciu osvedčených postupov a potrebných zlepšení. Taktiež veľmi víta rozšírenie tematiky správ, ktoré po prvýkrát zahŕňajú aj informácie z oblastí, ako sú výskum a inovácia, obchod a medzinárodná mobilita, a nabáda Komisiu, aby v tomto úsilí pokračovala. Rada okrem toho víta skutočnosť, že sa zvýšená pozornosť venuje osobitným témam zahrnutým do správ, ako sú napríklad boj proti obchodovaniu s ľuďmi, politická účasť žien, ich prístup k finančným službám a posilnenie hospodárskeho postavenia žien a dievčat.
9. Rada opätovne potvrdzuje, že Komisia, vysoká predstaviteľka a členské štáty musia zásadným spôsobom zvýšiť úsilie o dosiahnutie piatich minimálnych noriem výkonnosti³ uvedených v GAP II, ktoré sú východiskovým bodom rodovo citlivého a transformačného prístupu vo všetkých vonkajších činnostiach EÚ a v medzinárodnej spolupráci, hoci zároveň uznáva pozitívnu tendenciu v tomto smere. Splnenie uvedených piatich noriem je nevyhnutnou podmienkou pre dosiahnutie cieľovej úrovne 85 %⁴, ktorá sa stanovuje v GAP II, a to aj pre členské štáty.

² 13188/18 + ADD1 + 2 – SWD(2018) 451 final.

³ Minimálne normy výkonnosti sú: 1. ukazovateľ v rodovej oblasti podľa kritérií OECD/DAC s hodnotou 0 (ukazovateľ, ktorým sa priraduje skóre projektom, na základe toho, do akej miery je významný rodový rozmer) je vždy opodstatnený; 2. pre všetky prioritné oblasti sa urobí rodová analýza; 3. v celom projekte a celom programovom cykle a pri programovaní sa používajú údaje rozčlenené podľa pohlavia; 4. k dispozícii sú odborné poznatky z rodovej oblasti a používajú sa včas v programovom cykle a počas programovania; 5. vyberajú sa ciele GAP II, o ktorých sa informuje.

⁴ Do roku 2020 začleniť rodové hľadisko do 85 % zo všetkých nových iniciatív EÚ.

10. EÚ sa bude naďalej usilovať o presadzovanie, ochranu a napĺňanie všetkých ľudských práv a o úplné a účinné vykonávanie Pekinskej akčnej platformy a akčného programu Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji a výsledkov konferencií venovaných ich preskúmaniu a v tejto súvislosti bude tiež naďalej podporovať sexuálne a reprodukčné zdravie a práva. Vzhľadom na uvedené EÚ opätovne potvrdzuje svoje odhodlanie presadzovať, chrániť a uplatňovať právo každého jednotlivca na úplnú kontrolu nad otázkami súvisiacimi s jeho sexualitou a sexuálnym a reprodukčným zdravím a slobodné a zodpovedné rozhodovanie sa v týchto otázkach bez diskriminácie, nátlaku a násilia. EÚ zároveň zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť všeobecný prístup ku kvalitným a dostupným komplexným informáciám o sexuálnom a reprodukčnom zdraví, vzdelávaniu vrátane komplexnej sexuálnej výchovy a zdravotnej starostlivosti. Rada víta podávanie podrobných správ o činnosti EÚ v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv, ako sa uvádza v novom Európskom konsenze o rozvoji, a zdôrazňuje potrebu zlepšiť celkovú metodiku podávania správ. Rada okrem toho zdôrazňuje, že je dôležité naďalej mobilizovať ďalšie finančné prostriedky a podporovať zainteresované strany v tejto oblasti.
11. Rada okrem toho vyzýva všetkých aktérov EÚ vrátane členských štátov, aby naďalej pokračovali v úsilí o predchádzanie všetkým formám sexuálneho a rodovo motivovaného násilia vrátane násilia zo strany blízkeho človeka, škodlivým praktikám, ako je mrzačenie ženských pohlavných orgánov a detské, skoré a nútené sobáše, ako aj sexuálne a rodovo motivovanému násiliu v období konfliktov, sexuálnemu obťažovaniu a zneužívaniu, online násiliu a šikanovaniu, aby proti všetkým týmto formám násilia bojovali a trestne ho stíhali. Rada v tomto kontexte zdôrazňuje, že je potrebné poskytovať pomoc obetiam, a pripomína záväzok EÚ predchádzať všetkým formám sexuálneho a rodovo motivovaného násilia vrátane násilia proti mužom a chlapcom, bojovať proti takýmto formám násilia a trestne ich stíhať, a to bez diskriminácie na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity obetí. Sexuálne a rodovo motivované násilie predstavuje príčinu i dôsledok rodovej nerovnosti. Osobitná pozornosť by sa mala venovať ženám a dievčatám, ktoré čelia viacerým a prekrývajúcim sa formám diskriminácie, vrátane migrantiek, utečieniek, ako aj žien a dievčat so zdravotným postihnutím.

12. Rada víta obnovenú príležitosť, ktorou je vykonávanie GAP II pre posilnenú spoluprácu medzi útvarmi Komisie, ESVČ a členskými štátmi, pričom sa preukazuje pokrok pri dosahovaní zvýšenej súdržnosti a strategickej koordinácie medzi aktérmi EÚ v partnerských krajinách, a to aj prostredníctvom posilneného politického dialógu a dialógu o ľudských právach. Je mimoriadne dôležité zachovávať túto súdržnosť a koordináciu v medzinárodných diskusiách a na medzinárodných fórach, predovšetkým v Rade OSN pre ľudské práva, v rámci Tretieho výboru valného zhromaždenia a Komisie OSN pre postavenie žien, v rámci otvorenej diskusie Bezpečnostnej rady OSN o ženách, mieri a bezpečnosti, ako aj pri politických dialógoch a dialógoch o ľudských právach s partnerskými krajinami.

13. Rada opätovne potvrdzuje pevný záväzok EÚ voči účinnému multilateralizmu a globálnemu poriadku založenému na pravidlách a podporu týmto zásadám, o čom svedčí napríklad partnerstvo, ktoré vzniklo v rámci iniciatívy Spotlight – iniciatívy EÚ a OSN na odstránenie násillia na ženách a dievčatách v celom svete. Rada okrem toho víta skutočnosť, že EÚ a jej členské štáty zohrávajú vedúcu úlohu pri podpore medzinárodných iniciatív na presadzovanie plného požívania všetkých ľudských práv zo strany žien a dievčat, rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien a dievčat, a vyzýva na pokračovanie v spolupráci a strategickom partnerstve s OSN, ďalšími multilaterálnymi organizáciami a občianskou spoločnosťou ako kľúčovými partnermi EÚ v tomto smere. Rada opätovne zdôrazňuje pevný záväzok EÚ voči plnému vykonávaniu rezolúcie BR OSN č. 1325 a nadväzujúcich rezolúcií. Rada znovu potvrdzuje svoj záväzok zvýšiť účasť žien pri predchádzaní konfliktom a pri ich riešení, v mierových rokovaniach, mediácii a budovaní mieru, a to hlavne presadzovaním žien do vedúcich pozícií a podporou úlohy občianskej spoločnosti a organizácií žien na miestnej úrovni. Rada odkazuje na synergie so strategickým prístupom EÚ k otázke žien, mieru a bezpečnosti a zdôrazňuje ich význam.

14. Rada víta ešte hlbšiu integráciu rodovej rovnosti do politických pozícií EÚ a jej dialógov s partnerskými krajinami a vyzýva na pravidelné začleňovanie rodového rozmeru do činností a všetkých odborných a politických dialógov o ďalších dôležitých oblastiach, ako sú zamestnanosť, obchod, riadenie verejných financií, reforma verejnej správy, doprava, energetika, poľnohospodárstvo, životné prostredie, vzdelávanie, zdravotníctvo, infraštruktúra a IKT.
15. Rada zdôrazňuje význam úzkej spolupráce s občianskou spoločnosťou pri vykonávaní GAP II a v širšom zmysle pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja. V tejto súvislosti Rada vyzýva útvary Komisie a ESVČ, aby udržiavali a prehĺbovali svoju spoluprácu a konzultácie s organizáciami občianskej spoločnosti, ktoré sa usilujú o rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien a dievčat. To by sa malo realizovať na všetkých úrovniach pri vykonávaní GAP II, a to aj v rámci rodovej analýzy, a počas programovania a politických cyklov. Náležite by sa mala zohľadniť potreba zvýšenej bezpečnosti a ochrany vo vzťahu k ženským organizáciám a obhajcom ľudských práv žien.
16. Rada zároveň zdôrazňuje potrebu zapojiť do odstraňovania rodových nerovností mužov a chlapcov, zvyšovať ich povedomie o dôsledkoch rodových nerovností a podporovať ich aktívnu a zmysluplnú úlohu, pokiaľ ide o podporu zmeny správania, riešenie diskriminačných sociálnych noriem a boj proti rodovým stereotypom.
17. Rada vyzýva útvary Komisie, ESVČ a členské štáty, aby v rámci procesov identifikácie, plánovania, vykonávania, monitorovania a hodnotenia pri všetkých vonkajších činnostiach EÚ systematicky využívali rodovú analýzu, rodové hľadisko, údaje rozčlenené podľa pohlavia a ukazovatele zohľadňujúce rodový aspekt. To je podmienkou realizácie rodovo transformačného prístupu vo vonkajšej činnosti a medzinárodnej spolupráci EÚ. Zvážiť by sa mala finančná a technická podpora partnerských krajín pri produkcii a využívaní rodových štatistík.

18. Rada berie do úvahy cieľ správy GAP II v ročných intervaloch monitorovať vykonávanie akčného plánu pre rodovú rovnosť zo strany všetkých aktérov EÚ a víta úmysel útvarov Komisie a ESVČ začleniť do ďalšej správy kvalitatívne údaje. Táto analýza by mohla byť prvým krokom ku konečnému hodnoteniu vykonávania GAP II – ako sa to požaduje v samotnom GAP II – čo bude predstavovať východisko pre pokračovanie GAP II. Konečné hodnotenie vrátane odporúčaní by sa malo týkať vybraného súboru cieľov stanovených v GAP II, a to predovšetkým tých, ktoré sa týkajú zmeny inštitucionálnej kultúry a posilnenia hospodárskeho postavenia žien. Hodnotenie by malo obsahovať aj analýzu príspevku GAP II k plneniu cieľa udržateľného rozvoja č. 5 a Agendy 2030. Rada okrem toho nabáda útvary Komisie a ESVČ, aby ďalej preskúmali zjednodušený, užívateľsky prijateľný mechanizmus podávania správ a tvorbu dotazníkov a aby podporovali komunikáciu a diskusiu o tejto záležitosti.
